

RAPPORTAGE

Fase 1

Keukentafelgesprekken & gebiedsinzicht

Opdrachtgever: Focus op leefbaarheid

Datum: 29 april 2026

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Inleiding	2
Proces en verloop	3
Bevindingen keukentafelgesprekken	4
Analyse keukentafelgesprekken	5
Doelgroep	5
Ondernemerschap	6
Woon- en leefklimaat	8
Natuur, recreatie & omgeving	11
Toekomst en ontwikkeling	13
Conclusie	17
Aanbevelingen	18

Inleiding

Binnen Het Springendal en Dal van de Mosbeek zijn grote ontwikkelingen gaande in het woon- en leefgebied. In een omgeving waar landelijke opgaven zoals stikstof, Natura2000 en klimaatbeleid voelbaar ingrijpen in het dagelijks leven, groeit onder de inwoners het verlangen naar regie en invloed. Niet uit weerstand, maar vanuit verantwoordelijkheid en eigenaarschap.

Vereniging Focus op Leefbaarheid (FOL) wil hierin een actieve rol vervullen. Enerzijds door een stevige gesprekspartner te zijn voor overheden en betrokken partijen en anderzijds door zelf lokale initiatieven op te zetten die bijdragen aan de leefbaarheid van het gebied.

De ambitie is om te komen tot een gezamenlijk sociaaleconomisch gebiedsperspectief voor de toekomst. Omdat het gebied omvangrijk is en uit meerdere deelgebieden bestaat, is ervoor gekozen om te starten met een pilot in het deelgebied Hezingen.

Het doel van deze opdracht is om - vanuit de gemeenschap zelf - te werken aan een gedeelde visie op de toekomst van het gebied, waarin wonen, werken en leven met elkaar in balans zijn. Dit perspectief is geen eindpunt, maar een middel om beweging te creëren, energie los te maken en eigenaarschap te versterken bij de mensen die in het gebied wonen en werken.

Als eerste stap in dit proces is gekozen voor het voeren van keukentafelgesprekken. Deze gesprekken vormen de basis om inzicht te krijgen in wat er leeft in het gebied: de verhalen, zorgen, ideeën en kansen. Hiermee wordt niet alleen inhoudelijke input opgehaald, maar ook gewerkt aan vertrouwen en verbinding.

De opbrengst van deze gesprekken vormt het fundament voor verdere uitwerking van het gebiedsperspectief en eventuele vervolgstappen in een volgende fase.

Proces en verloop

Vereniging Focus op Leefbaarheid heeft Eeckhof gevraagd om de eerste fase van het traject - het voeren van keukentafelgesprekken en het verkrijgen van gebiedsinzicht - op te pakken. Vanuit Eeckhof is deze opdracht uitgevoerd door Henk Rougoor en Demi Scholten, in nauwe afstemming met de initiatiefgroep.

Na een aantal voorbereidende overleggen is de samenwerking met Eeckhof verder vormgegeven en van start gegaan. In de daaropvolgende Nieuwsflits (december 2025) zijn inwoners en ondernemers geïnformeerd over het traject en is aangekondigd dat in januari 2026 circa 30 keukentafelgesprekken zouden plaatsvinden. Daarbij is benadrukt dat deze gesprekken vertrouwelijk zijn.

In de voorbereidingsfase is gezamenlijk een vragenlijst opgesteld en aangescherpt. De initiatiefgroep heeft vervolgens een lijst aangeleverd met mogelijke gesprekspartners uit het gebied.

Vanaf half januari 2026 is door Henk en Demi gestart met het benaderen van de inwoners en het inplannen van de gesprekken. Uiteindelijk zijn er 28 keukentafelgesprekken gevoerd. Slechts 2 van de benaderde personen hebben afgezien van deelname.

De gesprekken hebben plaatsgevonden binnen een afgebakend gebied van Hezingen, namelijk Hezingen - kant van Vasse en Hanstiehook. De uitkomsten van de gesprekken vormen samen een brede en waardevolle basis van inzichten.

Bevindingen keukentafelgesprekken

Voor de rapportage zijn 28 keukentafelgesprekken gevoerd.

Tijdens het proces werd zichtbaar dat het traject ook binnen het gebied zelf ging leven. Inwoners deelden onderling de ervaringen uit de gesprekken en stelden vragen over het doel en de opzet hiervan. Deze uitwisseling vond onder andere plaats via buurtapps en onderlinge contacten. Dit onderstreept de betrokkenheid in het gebied en laat zien dat het gesprek over de toekomst van het gebied breder wordt gevoerd dan alleen aan de keukentafel.

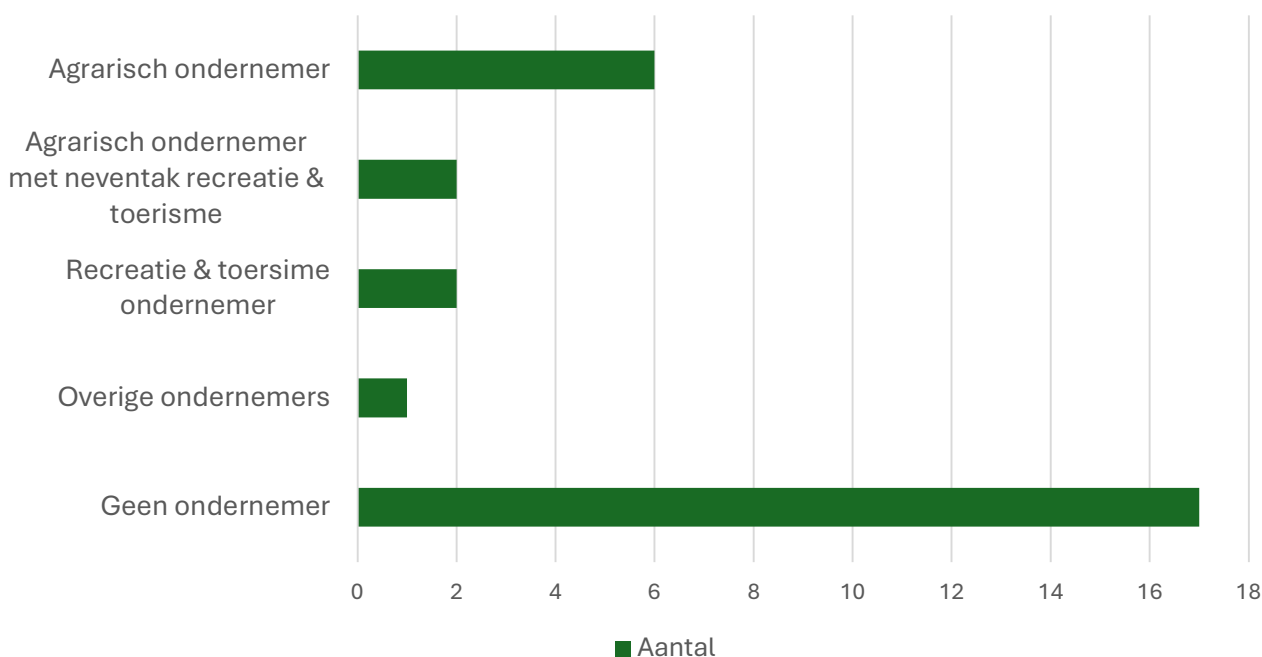
In dit hoofdstuk worden de belangrijkste bevindingen thematisch weergegeven.

Analyse keukentafelgesprekken

Onderstaand volgt de analyse van de keukentafelgesprekken met de inwoners in Hezingen, kant van Vasse en Hanstiehook. In totaal zijn 30 inwoners benaderd voor deelname en zijn met 28 van hen is daadwerkelijk een gesprek gevoerd. Tijdens deze gesprekken waren partners of ouders ook bij veel situaties aanwezig. Dit maakt dat we in totaal met 45 mensen daadwerkelijk aan tafel hebben gezeten. Deze gesprekken geven inzicht in de huidige situatie, toekomstverwachtingen en zorgen van de inwoners.

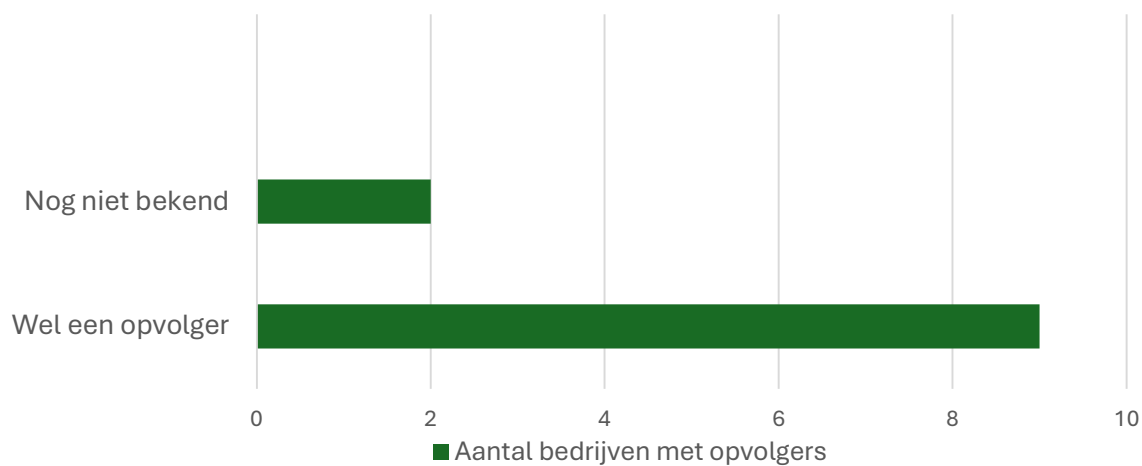
Doelgroep

In totaal zijn 28 keukentafelgesprekken gevoerd met inwoners en ondernemers uit het gebied. De groep deelnemers bestaat voor ongeveer 61% uit inwoners en 39% uit ondernemers. Onder de ondernemers vormen agrarische bedrijven de grootste groep, aangevuld met enkele ondernemers in andere sectoren zoals recreatie & toerisme en overige dienstverlening.

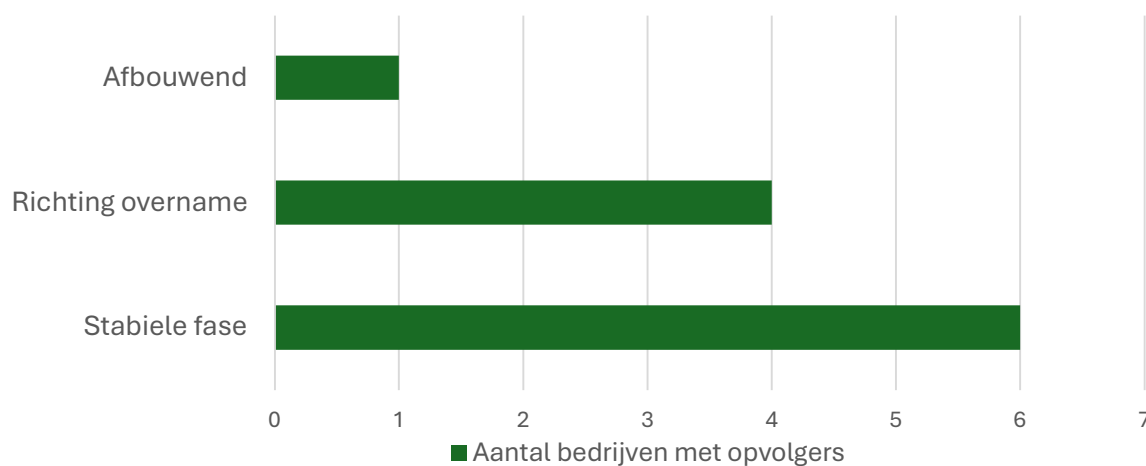
Afbeelding 1. Type ondernemers

Ondernemerschap

Afbeelding 2. Bedrijfsopvolgers

Onder de gesproken ondernemers geeft een meerderheid aan dat er sprake is van bedrijfsopvolging. Circa 82% van de ondernemers heeft een opvolger, met name binnen de agrarische sector.

Afbeelding 3. Fase bedrijfsvoering

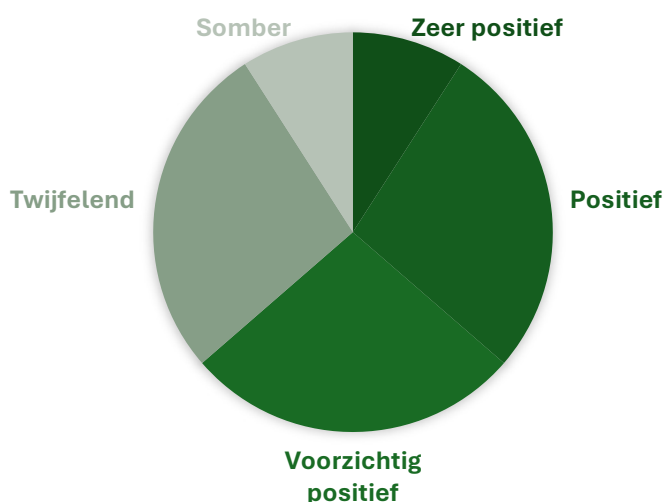
Van de 11 ondernemers bevindt het merendeel zich in een stabiele fase (55%) of richting overname (36%). Eén ondernemer (9%) geeft aan in een afbouwende fase te zitten. Aanvullend geeft één agrarisch ondernemer aan binnen 5 jaar te willen stoppen. Daarnaast verwacht één ondernemer op de lange termijn (>10 jaar) te stoppen.

Toekomstperspectief

De gesprekken laten een gemengd beeld zien als het gaat om het toekomstperspectief van ondernemerschap in het gebied. Een meerderheid van de ondernemers is (voorzichtig) positief over de toekomst. Tegelijk is er een aanzienlijke groep die twijfels of zorgen heeft.

Het toekomstbeeld wordt in sterke mate beïnvloed door externe factoren, met name beleid en regelgeving rondom Natura2000 en stikstof. Dit thema speelt met name bij de doelgroep agrariërs. Daarbij wordt tevens benoemd dat de druk op de grondmarkt en de onzekerheid rondom de gemaakte afspraken met externe partijen zoals provincie en TBO's rondom grondgebruik voor de lange termijn onrust meebrengen. De ondernemers geven aan dat onduidelijkheid over toekomstige kaders het lastig maakt om langetermijnkeuzes te maken. In sommige gevallen leidt dit tot een situatie waarin men vooral van jaar tot jaar leeft.

Daarnaast worden er ook kansen gezien, met name op het gebied van recreatie en toerisme. De aantrekkingskracht van het gebied voor bezoekers wordt door meerdere ondernemers benoemd als een positieve ontwikkeling, al wordt daarbij wel benadrukt dat een goede balans tussen recreatie, landbouw en leefbaarheid essentieel is. Naast externe factoren spelen ook bedrijfsspecifieke omstandigheden een rol, zoals opvolging, investeringen en persoonlijke keuzes.

Afbeelding 4. Ervaring toekomstbeeld

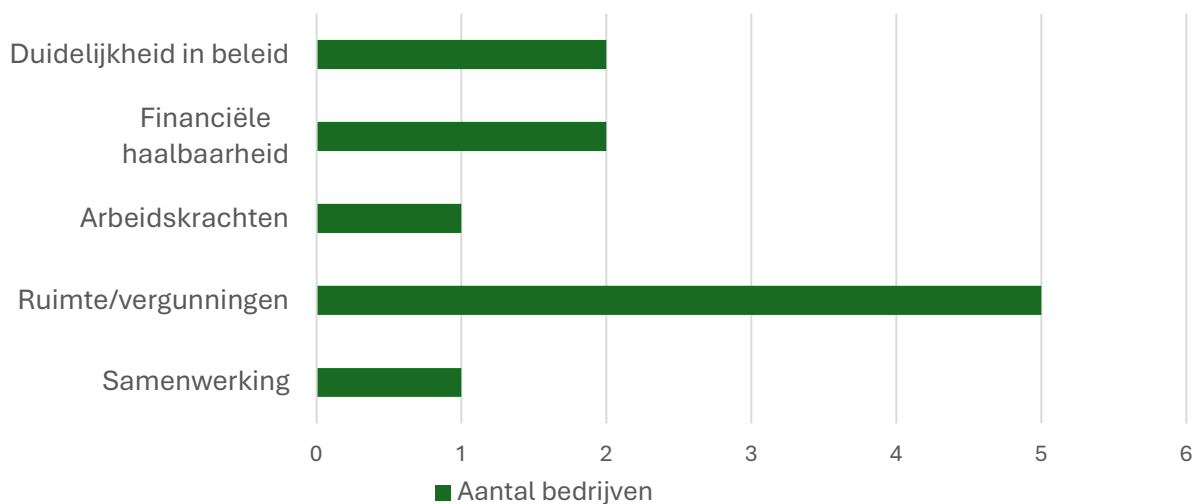
Belangrijke voorwaarden werk en ondernemerschap

Uit de gesprekken blijkt dat ruimte en vergunningen verreweg de belangrijkste voorwaarde vormen om te kunnen blijven ondernemen in het gebied. Ondernemers geven aan dat zij willen kunnen blijven ontwikkelen, bijvoorbeeld door aanpassingen aan het bedrijf of het combineren van functies zoals landbouw en recreatie. De huidige regelgeving en vergunningsprocedures worden daarbij regelmatig als beperkend ervaren.

Daarnaast komt naar voren dat er behoefte is aan duidelijkheid en consistentie in beleid. Ondernemers ervaren dat veranderingen in regelgeving en het ontbreken van een helder toekomstperspectief zorgen voor onzekerheid en druk op hun bedrijfsvoering. Dit maakt het lastig om investeringsbeslissingen te nemen en toekomstplannen uit te werken.

Overkoepelend komt naar voren dat ondernemers behoefte hebben aan meer ruimte, duidelijkheid en vertrouwen. Er wordt gepleit voor maatwerk, het benutten van lokale kennis en het beter betrekken van de praktijk bij beleidsvorming.

"Noaberschap is heel belangrijk hier. Het samen blijven doen en instant houden van onze omgeving; je hebt elkaar wel nodig op het platteland."

Afbeelding 5. Belangrijkste voorwaarden om te kunnen blijven werken en ondernemen in het gebied.

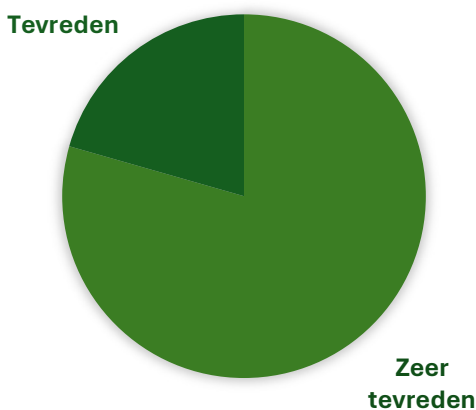
Woon- en leefklimaat

Het merendeel van de gesproken inwoners woont al lange tijd in het gebied. Circa 86% woont hier langer dan 20 jaar, aangevuld met een kleine groep die tussen de 10 en 20 jaar in de omgeving woont. Slechts een beperkt aantal deelnemers woont korter dan 10 jaar in het gebied.

Dit betekent dat de opgehaalde inzichten grotendeels afkomstig zijn van mensen die het gebied goed kennen en er al lange tijd wonen of werken. Het gebied wordt ervaren als een prettige woonomgeving waar mensen bewust voor langere tijd blijven.

"We wonen hier met veel plezier. Het is een mooie plek, we voelen ons hier thuis en hopen hier ook in de toekomst te kunnen blijven. De rust, de natuur en het noaberschap maken het voor ons compleet."

Voor veel inwoners geldt dat hun band met het gebied verder teruggaat dan alleen hun eigen woonduur. Erven en gronden zijn in veel gevallen al generaties lang in familiebezit en worden van generatie op generatie doorgegeven. Daarmee liggen de wortels van veel families letterlijk al tientallen jaren in het gebied verankerd.

Afbeelding 7. Ervaring woon/leefklimaat

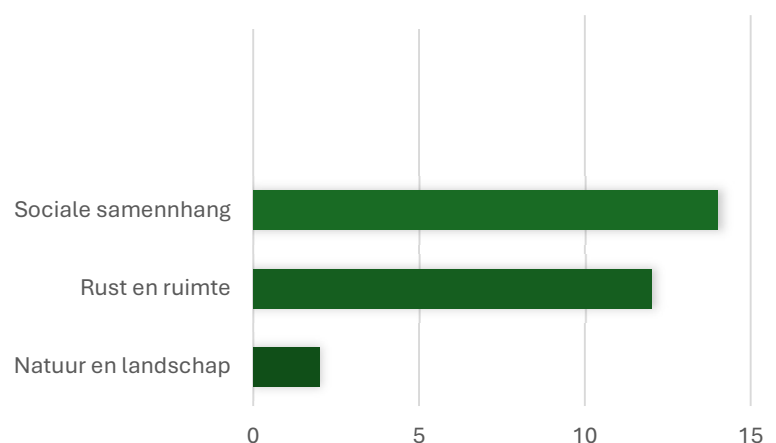
Alle respondenten geven aan tevreden tot zeer tevreden te zijn, waarbij geen enkele neutrale of negatieve beoordeling is gegeven.

Waardering woon- en leefklimaat

De hoge mate van tevredenheid over het woon- en leefklimaat in het gebied is sterk terug te herleiden naar een aantal terugkerende elementen. In vrijwel alle gesprekken wordt "het noaberschap" en "de sociale samenhang" als een belangrijke kwaliteit genoemd. Inwoners geven aan dat men naar elkaar omkijkt, elkaar kent en voor elkaar klaarstaat. Dit zorgt voor een sterk gevoel van verbondenheid en gemeenschapszin.

Daarnaast spelen rust, ruimte en de nabijheid van natuur een grote rol in de positieve waardering. Veel inwoners ervaren het gebied als een prettige en rustige woonomgeving, waar men kan genieten van het buitenleven en de kwaliteit van het landschap.

Afbeelding 6. Voornaamste woonkwaliteit

Behouden en/of verbeteren van de leefbaarheid

Om dit woon- en leefklimaat te behouden, benoemen inwoners verschillende aandachtspunten. Een belangrijk en veelgenoemd thema is het behoud van de agrarische sector in het gebied. Inwoners geven aan dat boeren onmisbaar zijn voor de leefbaarheid, het landschap, de werkgelegenheid en het verenigingsleven. Het verdwijnen van agrarische bedrijven wordt gezien als een risico voor de vitaliteit van het gebied.

In het verlengde hiervan worden zorgen geuit over toenemende regelgeving en restricties, met name vanuit natuuropgaven. Inwoners geven aan dat verdere beperkingen het voortbestaan van agrarische bedrijven onder druk zetten. Daarbij wordt het belang van een goede balans tussen natuur en landbouw benadrukt.

Ook het behoud van voorzieningen, met name in Vasse, wordt als essentieel gezien. Denk hierbij aan de supermarkt, school en andere basisvoorzieningen. Daarbij wordt aangegeven dat het belangrijk is dat inwoners deze voorzieningen blijven gebruiken om het voortbestaan ervan te waarborgen.

Het belang van sociale samenhang en het behoud van het noaberschap word door inwoners benadrukt. Zij geven aan dat het belangrijk is om naar elkaar om te blijven kijken en tradities en gebruiken in stand te houden. Inwoners geven aan dat het waardevol is om nieuwe inwoners mee te nemen in de gebruiken en tradities van het gebied, zodat de onderlinge verbondenheid behouden blijft.

Verder wordt aandacht gevraagd voor de balans in het gebied. De groei van recreatie wordt enerzijds gezien als kans, maar anderzijds ook als risico voor rust en privacy. Inwoners geven aan dat de natuur in het gebied breed wordt gewaardeerd, maar dat het belangrijk is om een goede balans te behouden tussen natuuropgaven en leefbaarheid. Dit vraagt om sturing, betrokkenheid en maatwerk.

"Het gebied kenmerkt zich door de combinatie van functies. Leven, wonen, werken en omgeving zijn nauw met elkaar verweven. De uitdaging is om die balans te behouden en niet één aspect te laten overheersen. Maar wie bewaakt die balans?"

Tot slot komt naar voren dat er behoefte is aan duidelijkheid en samenwerking met overheden en andere partijen. Inwoners geven aan dat beleid beter moet aansluiten op de praktijk en dat de kennis en ervaring uit het gebied zelf meer benut kan worden. Het bieden van ruimte voor ondernemerschap en initiatieven vanuit de gemeenschap wordt daarbij als essentieel gezien voor de toekomst van het gebied.

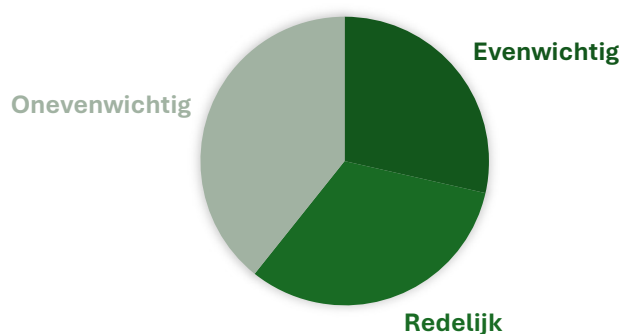

Afbeelding 8. Voornaamste zorgen uit de gesprekken

Natuur, recreatie & omgeving

Tijdens de keukentafelgesprekken is ook uitgebreid stilgestaan bij de balans tussen natuur, landbouw, recreatie en wonen in het gebied. Deze balans wordt door inwoners als bepalend ervaren voor de kwaliteit van het landschap en de leefbaarheid.

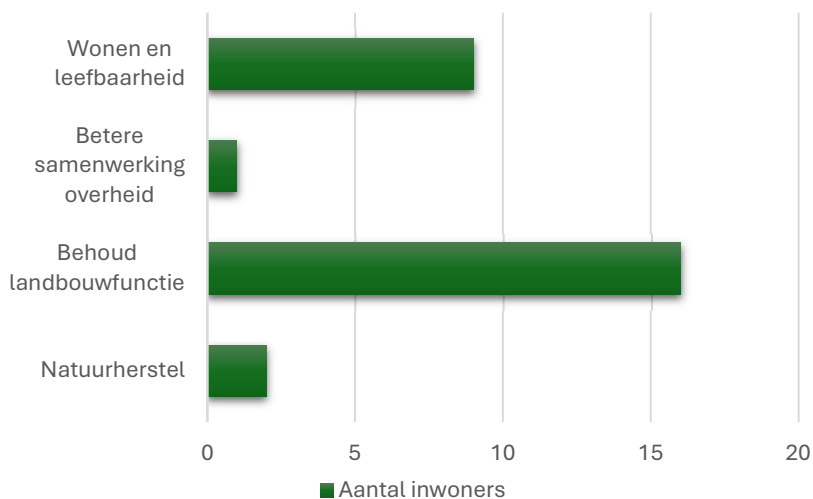
De beoordeling van de balans in het gebied laat in onderstaande afbeelding een gemengd beeld zien. Een deel van de inwoners ervaart de situatie als evenwichtig (29%) of redelijk in balans (32%). Tegelijk geeft een aanzienlijke groep (39%) aan dat de balans momenteel als onevenwichtig wordt ervaren.

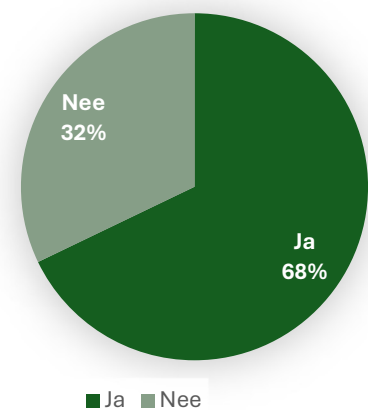
Afbeelding 9. Ervaring balans tussen natuur, landbouw, recreatie en wonen in het gebied.

De beoordeling van de balans wordt vooral bepaald door het gevoel dat het gebied steeds meer gericht raakt op natuur en er minder ruimte is voor landbouw. Inwoners geven aan dat het verdwijnen van boeren en het veranderende landschap invloed heeft op de herkenbaarheid en kwaliteit van het gebied. Tevens spelen zorgen over beleid en de mate van regie een rol, waarbij wordt aangegeven dat ontwikkelingen niet altijd in balans plaatsvinden en beter kunnen aansluiten op de praktijk.

Ook recreatie wordt genoemd als factor die invloed heeft op de balans. Hoewel dit kansen biedt, wordt benadrukt dat verdere groei ten koste kan gaan van rust en leefbaarheid. Voor een deel van de inwoners geldt dat de huidige situatie nog als goed of acceptabel wordt ervaren, mits deze in de toekomst behouden blijft.

Afbeelding 10. Belangrijkste ontwikkelingen voor de toekomst

Afbeelding 11. Aantal inwoners woonachtig binnen het Natura 2000-gebied (Springendal & Dal van Mosbeek)

Kansen rondom natuur, landschap en recreatie

Uit de gesprekken komt een duidelijk beeld naar voren van waar volgens inwoners de belangrijkste kansen liggen rondom natuur, landschap en recreatie.

Allereerst wordt de rol van de agrarische sector als essentieel gezien. Inwoners geven aan dat boeren onmisbaar zijn voor het beheer van het landschap, de leefbaarheid en de identiteit van het gebied. Het behouden en versterken van deze rol, in combinatie met een passend verdienmodel, wordt dan ook als belangrijkste kans benoemd.

Daarnaast ligt een belangrijke kans in het bewaken en versterken van de balans in het gebied. Inwoners benadrukken dat de kracht van het gebied juist zit in de combinatie van functies, waarbij natuur, landbouw, recreatie en wonen met elkaar in evenwicht zijn. Ontwikkelingen die deze balans verstoren, worden als risico gezien.

Tot slot wordt de kracht van de gemeenschap zelf als kans gezien. Inwoners geven aan dat er veel kennis en betrokkenheid is om gezamenlijk verantwoordelijkheid te nemen

voor het gebied. Het beter benutten van deze lokale kracht en het actief betrekken van inwoners bij ontwikkelingen kan bijdragen aan een toekomstbestendig gebied.

Toekomst en ontwikkeling

Uit de gesprekken komt een duidelijk en gelaagd beeld naar voren. Het vertrouwen binnen de gemeenschap zelf is groot. Inwoners geven aan dat het noaberschap, de onderlinge betrokkenheid en de bereidheid om elkaar te helpen een sterke basis vormen. Men is gewend om samen dingen op te pakken en heeft het vertrouwen dat dit ook in de toekomst mogelijk is.

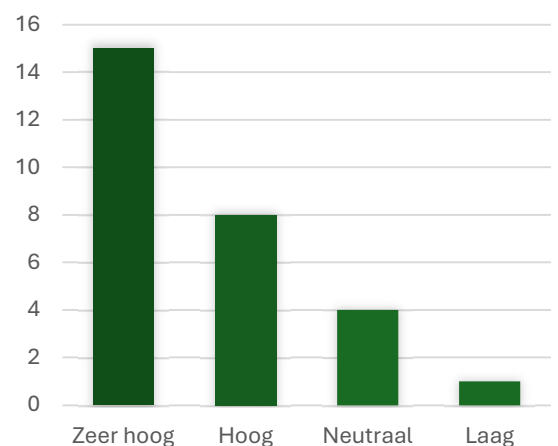
Maar daarnaast wordt dit vertrouwen sterk gerelativeerd als het gaat om de rol van de overheid. Inwoners geven aan dat zij het gevoel hebben dat beleid en regelgeving het gezamenlijk handelen eerder belemmeren dan ondersteunen. Gebrek aan duidelijkheid, langdurige processen en een ervaren afstand tot beleidsmakers zorgen ervoor dat het vertrouwen in de overheid beperkt is.

Hierdoor ontstaat een duidelijke tweedeling:

"waar het vertrouwen in de gemeenschap groot is, wordt de samenwerking met overheden, TBO's en overige ketenpartners als een belemmering gezien."

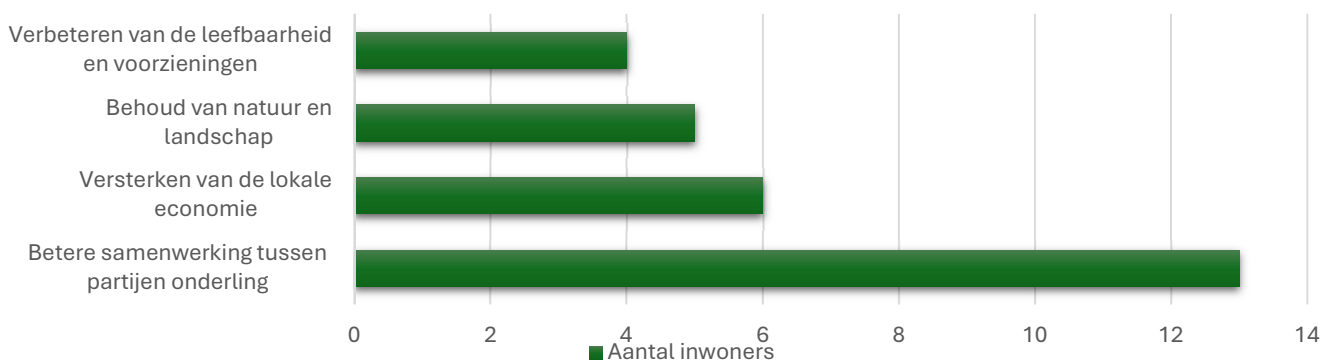
Inwoners geven aan dat zij in staat zijn om samen oplossingen te realiseren, mits zij hiervoor de ruimte, het vertrouwen en de juiste randvoorwaarden krijgen.

Overkoepelend komt naar voren dat de kracht van het gebied ligt in de gemeenschap zelf, maar dat het benutten van deze kracht afhankelijk is van de mate waarin overheden aansluiten bij de praktijk en ruimte bieden voor initiatieven vanuit het gebied.

Afbeelding 12. Het vertrouwen dat inwoners en ondernemers hebben om samen tot oplossingen te kunnen komen in het gebied.

Afbeelding 13. Prioriteit in het gebied

Wanneer inwoners de toekomst van het gebied in één woord typeren, ontstaat een duidelijk en veelzeggend beeld. Woorden als

NOABERSCHAP
SAAMHORIGHEID VERBINDING
MET MEKAAR

Afbeelding 14. Uitkomsten toekomst typeren in één woord

worden veruit het meest genoemd. Dit onderstreept dat de kracht van het gebied volgens de inwoners vooral ligt in de onderlinge samenhang en de gemeenschap.

Tegelijk klinken er ook andere geluiden door. Enkele inwoners benoemen woorden als

TOEKOMSTBESTENDIG
BANG
OVERANDERD HOOFDLAST

Afbeelding 15. Uitkomsten toekomst typeren in één woord

waarmee zij hun zorgen uiten over de toekomst en een sterke wens om het gebied te behouden zoals het nu is.

De toekomst van het gebied draait voor inwoners vooral om het behouden van de gemeenschap en de samenhang, met tegelijkertijd aandacht voor de onzekerheden die er spelen.

Samenwerking

De samenwerking wordt door 68% van de inwoners als (zeer) goed ervaren. Maar tegelijk geeft 18% aan dat deze wisselend verloopt en ervaart 7% de samenwerking als moeizaam.

Daarbij valt op dat de samenwerking binnen de gemeenschap als sterk wordt gezien, terwijl de samenwerking met overheden en andere externe partijen vaker als wisselend of moeizaam wordt ervaren.

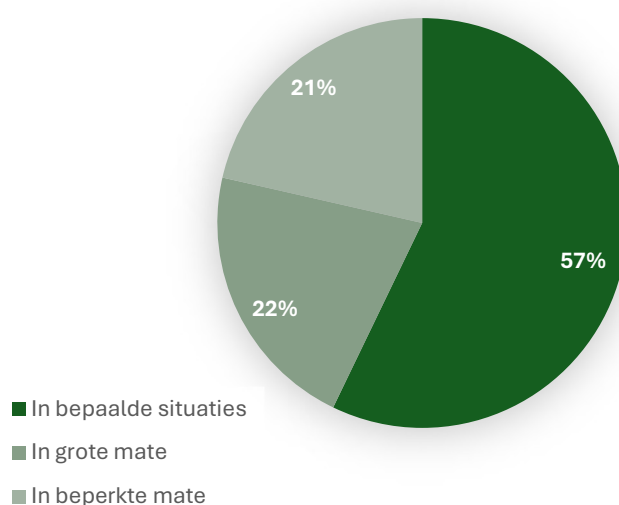
Uit de toelichtingen komt een duidelijk en consistent beeld naar voren. De samenwerking binnen de gemeenschap – tussen inwoners en ondernemers – wordt als sterk ervaren. Inwoners geven aan dat men gewend is om samen zaken op te pakken en dat dit in de praktijk goed werkt.

De samenwerking met overheden en externe partijen, zoals natuurorganisaties, door veel inwoners wordt als moeizaam ervaren. Er wordt gesproken over een gebrek aan

afstemming met de praktijk, beperkte communicatie en het gevoel dat besluiten van buitenaf worden genomen. Ook het ontbreken van continuïteit en vertrouwen in deze samenwerking wordt als aandachtspunt genoemd.

Hierdoor ontstaat een duidelijk verschil in hoe samenwerking wordt ervaren: waar de onderlinge samenwerking binnen het gebied sterk is, wordt de samenwerking met partijen van buiten het gebied als kwetsbaar gezien.

Afbeelding 16. Bereidheid inwoners om zich persoonlijk in te zetten

Uit de gesprekken blijkt dat de bereidheid om bij te dragen aan de ontwikkeling van het gebied groot is. Inwoners geven aan zich op verschillende manieren in te zetten, met name via het verenigingsleven, vrijwilligerswerk en het noaberschap.

De bijdrage ligt daarbij vooral in het meedenken en het praktisch uitvoeren van activiteiten.

“Veel inwoners typeren zichzelf als ‘doeners’ en geven aan vooral op die manier een rol te willen spelen.”

Daarnaast valt op dat er beperkt ruimte is voor extra inzet. Veel inwoners geven aan zich al op verschillende fronten actief in te zetten, waardoor ‘nieuwe energie’ schaars is. Inzet voor nieuwe initiatieven is daarmee vaak afhankelijk van duidelijke keuzes, concrete plannen en een heldere rolverdeling. Waarbij aanjagers en verbinders in het gebied cruciaal zijn.

Kansen in het gebied

Een ruime meerderheid van de inwoners (86%) geeft aan kansen te zien voor de toekomst van het gebied. Daarnaast blijkt uit de toelichtingen dat deze kansen vooral worden gezien in het behouden en versterken van de huidige situatie en minder in nieuwe of concrete ontwikkelingen.

Inwoners benoemen met name het behoud van de sociale samenhang, het noaberschap en de ruimte om te kunnen blijven wonen, werken en ondernemen als belangrijkste voorwaarden voor een kansrijk gebied. Ook het behouden van de agrarische sector, voorzieningen en bedrijvigheid wordt hierbij als essentieel gezien.

Daarnaast wordt de kracht van de gemeenschap zelf nadrukkelijk genoemd. Inwoners geven aan dat er veel betrokkenheid en bereidheid is om samen verantwoordelijkheid te nemen voor het gebied, bijvoorbeeld in het onderhoud van de leefomgeving en het organiseren van activiteiten.

Het valt daarbij op dat de kansen sterk afhankelijk worden gemaakt van externe factoren. Veel inwoners geven aan dat kansen vooral ontstaan wanneer er ruimte, vertrouwen en minder beperkingen vanuit beleid worden geboden.

Overkoepelend ontstaat het beeld dat de grootste kans voor het gebied ligt in het behouden van wat er al is, waarbij de gemeenschap zelf een belangrijke rol speelt. Nieuwe ontwikkelingen worden minder concreet benoemd, wat aangeeft dat de focus vooral ligt op het veiligstellen van de huidige kwaliteit van het gebied.

Conclusie

Uit de keukentafelgesprekken ontstaat een helder en herkenbaar beeld van het gebied. Inwoners en ondernemers ervaren het gebied als een zeer prettige plek om te wonen en werken, met een sterke sociale samenhang en een groot gevoel van noaberschap. De gemeenschap vormt een stevige basis, waarin men gewend is om samen elkaar te ondersteunen en te helpen, bijvoorbeeld via het verenigingsleven, vrijwilligerswerk en informele onderlinge hulp.

Maar inwoners en ondernemers ervaren ook druk op het gebied. De balans in het gebied verschuift, waarbij het gebied gevoelsmatig steeds meer gericht raakt op natuur en er minder ruimte lijkt te zijn voor landbouw en lokale ontwikkeling. Dit uit zich onder andere in het verdwijnen van agrarische bedrijven, minder zichtbare landbouw in het landschap en zorgen over het beheer en onderhoud van natuurgebieden. Ook wordt de toenemende druk van recreatie, zoals dagtoerisme en gemotoriseerd gebruik, genoemd als factor die invloed heeft op rust en privacy.

Een belangrijke rode draad is het verschil in vertrouwen. Waar het vertrouwen binnen de gemeenschap groot is, wordt de samenwerking met overheden en externe partijen, zoals natuurorganisaties, regelmatig als moeizaam ervaren. Inwoners geven aan dat beleid vaak als afstandelijk wordt ervaren, dat plannen 'vanuit de tekentafel' worden gemaakt en dat afspraken niet altijd worden nagekomen. Dit leidt tot het gevoel dat er beperkt invloed is op ontwikkelingen in het eigen gebied.

De bereidheid om bij te dragen aan de toekomst van het gebied onder inwoners is groot. Inwoners zetten zich al actief in via verenigingen, dorpsraden en andere initiatieven en geven aan vooral praktisch te willen bijdragen als 'doeners'.

De energie om bij te dragen aan gebiedsontwikkelingen is op dit moment echter nog beperkt voelbaar. Wanneer hier verder op wordt doorgevraagd, blijven concrete ideeën en initiatieven vaak nog uit. Dit wijst op een behoefte aan richting en structuur, met name in de vorm van een aanjager of kartrekker die mensen meeneemt, enthousiasmeert en verbindt in het gebied.

Zonder deze trekkracht blijft de slagkracht in het gebied beperkt.

Overkoepelend ligt de kracht van het gebied in de combinatie van functies: wonen, werken, landbouw, natuur en recreatie en in de gemeenschap zelf. De grootste opgave ligt in het behouden van deze balans, het versterken van de positie van de agrarische sector en het verbeteren van de samenwerking tussen het gebied en externe partijen.

Aanbevelingen

Van betrokkenheid tot concrete actie

Uit de gesprekken blijkt dat de betrokkenheid en bereidheid om bij te dragen aan de toekomst van het gebied groot is. Daarbij valt op dat deze betrokkenheid zich nog beperkt vertaalt naar concrete ideeën, acties of rollen. Wanneer hier expliciet naar wordt gevraagd, blijft het vaak stil.

Dit beeld sluit aan bij de vraag waar de energie in het gebied zit. Inwoners geven aan dat deze energie met name ligt in het noaberschap, het verenigingsleven en het samen organiseren en uitvoeren van (gezellige) activiteiten. Hier is sprake van sterke betrokkenheid en een vanzelfsprekende bereidheid om bij te dragen.

De stap naar nieuwe initiatieven of grotere opgaven blijkt echter minder vanzelfsprekend. Dit hangt samen met het feit dat veel inwoners zich al op meerdere fronten inzetten, waardoor de ruimte voor extra inzet beperkt is. Daarnaast speelt de vraag tot waar men daadwerkelijk invloed heeft op ontwikkelingen in het gebied, wat het lastig maakt om eigenaarschap te nemen.

Ook het ontbreken van duidelijke kartrekkers speelt hierin een rol. Veel inwoners zijn bereid om bij te dragen, maar vooral in een meewerkende of uitvoerende rol. Tot op een beperkte hoogte. Dit betekent dat de energie in het gebied momenteel vooral lijkt te liggen in het behouden en ondersteunen van bestaande structuren en activiteiten.

De bevindingen rondom betrokkenheid, energie en uitvoeringskracht hebben directe betekenis voor het vervolgproces; het opstellen van een sociaaleconomisch gebiedsperspectief. Hoewel het draagvlak en de betrokkenheid in het gebied groot zijn, is de energie om nieuwe initiatieven te trekken niet voelbaar in het gebied en zijn er momenteel weinig duidelijke kartrekkers zichtbaar.

Dit betekent dat het ontwikkelen van een gebiedsperspectief niet alleen moet gaan over het formuleren van ambities, maar juist ook over de uitvoerbaarheid daarvan. Zonder aandacht voor eigenaarschap, rolverdeling en ondersteuning bestaat het risico dat het perspectief onvoldoende doorwerking krijgt in de praktijk.

Kansen voor het gebied en Focus op Leefbaarheid

Vanuit de gesprekken komen duidelijke kansen naar voren voor het gebied, zowel op praktisch als organisatorisch vlak. Daarbij zien we een belangrijke rol voor Focus op Leefbaarheid als aanjager, verbinder, communicator en organisator. Deze rol is van cruciaal belang om de kansen in het gebied daadwerkelijk tot leven te brengen.

Kansen voor Focus op Leefbaarheid

- Versterken van samenwerking en vertrouwen in het gebied
We zien kansen in het verbeteren van de samenwerking tussen het gebied (inwoners), overheden, terrein beherende organisaties en andere partijen.

Aanbeveling: creëren van vaste contactmomenten en aanspreekpunten, verbeteren van communicatie en terugkoppeling en vroegtijdig betrekken van inwoners bij plannen.

- Benutten van initiatieven vanuit de gemeenschap.
Er liggen kansen in het verder benutten van de betrokkenheid en het initiatief vanuit de gemeenschap. Inwoners geven aan graag praktisch bij te dragen aan hun leefomgeving.

Aanbeveling: faciliteren van kleinschalige initiatieven, vereenvoudigen van (gemeentelijke) procedures en creëren van één duidelijk aanspreekpunt.

Kansen voor het gebied

- Het versterken van de rol van de agrarische sector
Er liggen kansen in het versterken van de positie van agrariërs als dragers van het landschap. Inwoners zien boeren als essentieel voor het beheer en de kwaliteit van het gebied.

Aanbeveling: ontwikkelen van passende verdienmodellen, betrekken van boeren bij natuurbeheer en het behouden van ruimte voor bedrijfsontwikkeling.

- Betere aansluiting tussen beleid en praktijk
Inwoners geven aan dat plannen sterker worden wanneer deze aansluiten op de praktijk. Daarbij zien ze kansen in het beter benutten van de kennis en ervaring die in het gebied aanwezig is.

Aanbeveling: actief ophalen van gebiedskennis, toetsen van plannen met inwoners en ondernemers en organiseren van praktijkgerichte bijeenkomsten.

- Het behouden en versterken van de balans in het gebied
Inwoners zien kansen in het gezamenlijk bewaken van de balans tussen natuur, landbouw, recreatie en wonen. Juist deze combinatie wordt als kracht van het gebied gezien.

Aanbeveling: formuleren van gezamenlijke uitgangspunten, monitoren van ontwikkelingen zoals recreatiedruk en sturen op kleinschaligheid en passend gebruik.

- Behouden van leefbaarheid en toekomstperspectief
Er liggen kansen in het versterken van de leefbaarheid voor huidige en toekomstige generaties.

Aanbeveling: behouden van voorzieningen, creëren van mogelijkheden voor jongeren (wonen/werken) en het ondersteunen van lokale bedrijvigheid.